

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

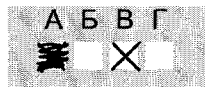
Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 36 завдань різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. Добланків *А* і *Б* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в тестовому зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	X													

Бажаємо Вам успіху!

02
УЦОЯО

02
УЦОЯО

02
УЦОЯО

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На другий склад падає наголос у слові
А ознака
Б черговий
В псевдонім
Г осока

2. Букву *i* треба писати на місці обох пропусків у рядку
А невідомий інду..зм, переможний ф..ніш
Б великий еліпсо..д, беззаперечний тр..умф
В неповторна грац..я, визнаний пр..оритет
Г надміцний т..тан, радіоактивний цез..й

3. Чергування приголосних НЕ відбуватиметься в прикметнику, утвореному за допомогою суфікса *-ськ-* від слова
А викладач
Б депутат
В козак
Г товариш

4. У фразеологізмах «*у вогонь і ...*», «*і кінці в ...*», «*як у ... дивитися*» замість пропусків має бути слово
А полум'я
Б прірву
В безодню
Г воду

5. Неправильно утворено форму слова у варіанті
А познімали пальта
Б у чистім полі
В найбільш новіший
Г стежачи за дітьми

6. Неправильно побудовано речення
А Письменник розповідає про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.
Б Завжди будуть питання, на які людство, вочевидь, відповіді не знайде ніколи.
В Першим розповів європейцям про Єгипет мандрівник та історик Геродот.
Г За дорученням Київської археографічної комісії Шевченко робив замальовки пам'яток.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Прилинули не/зліченні теплі молдавські *вітри*, насунуло з півдня велике жовте одноманіття. (2) Наставали дедалі кращі й легкі наче мильні бульбашки дні, і *кожний* видавався так до краю шляхетним, що всяка *хвиля* тривання була чудом надмірним і ще не/звіданим. (3) У тиші глибоких і гарних днів змінювалась не/помітно тканина листків. (4) Аж певного дня дерева постали в солом'яному вогні цілком здема матеріалізованого листа, у красі легкій, як відцвілі пелюстки, як прекрасні пави й фенікси, котрі мусять лишень схитнутись і затріпотіти, щоб струсити те злиняле та не/потрібне *пір'я*.

7. Стиль тексту –

- А розмовний
- Б художній
- В науковий
- Г публіцистичний

8. Окремо в тексті треба писати сполуку

- А не/зліченні
- Б не/звіданим
- В не/помітно
- Г не/потрібне

9. Роль підмета виконують слова, виділені в усіх рядках, ОКРІМ

- А молдавські *вітри*
- Б *кожний* видавався
- В *хвиля* тривання
- Г не/потрібне *пір'я*

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

- А тріщить, сум'яття, дев'ять
- Б сьогодні, балтієць, дзижчати
- В тюбетейка, віджити, щипати
- Г водяний, м'якенький, щиглик
- Д прислів'я, мавпячий, Київщина

12. Помилково вжито слово в рядку

- А знаний у столиці
- Б охочий відвідати виставку
- В бувший у користуванні
- Г необхідне для кожного
- Д прикрі помилки

13. РАЗОМ треба писати всі складні іменники в рядку

- А екс/чемпіон, зірви/голова, напів/провідник
- Б орг/відділ, учитель/словесник, живо/пис
- В проф/спілка, відео/телефон, 40/метрівка
- Г авто/стоп, багато/тиражка, віце/прем'єр
- Д праце/люб, метео/служба, сімдесяти/річчя

14. Прочитайте фрагмент тексту.

Уперше ступаючи на стародавню бруківку (1) *В/вічного* міста навесні 1837 року, Гоголь стає обожнювачем (2) *Р/рима*, його чудовим знавцем. Працюючи над (3) «*М/мертвими* душами», він часто полишає перо на своєму вузькому пюпітрі й відвідує пам'ятки минувшини, розкішні (4) *Р/римські* палаци, а до улюбленого друга й порадника (5) *К/колізею* йде з мольбертом і фарбами.

З малої букви треба писати слово після цифри

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

15. Літеру *с* на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

- А ..творити, ..класти, ..хибити
- Б ..терти, ..чепитися, ..кинути
- В ..казати, ..цідити, ..хитрувати
- Г ..пекти, ..шити, ..формувати
- Д ..клеїти, ..простити, ..цілити

16. Подвоєння приголосних відбувається у формі *Ор. в. однини* всіх слів рядка

- А верф, паралель, подорож, мазь
- Б магістраль, ціль, мігрень, постель
- В пам'ять, сіль, велич, лазур
- Г вуаль, буденність, суміш, папороть
- Д кров, заметіль, емаль, світлотінь

17. Правильно поєднано іменник з числівником у рядку

- А обидва хлопця
- Б чотири поверха
- В два випускники
- Г три десятих метри
- Д сто два клена

18. Граматичну помилку допущено в рядку
- А обрати нелегкий шлях
 - Б захворіти на бронхіт
 - В ігнорувати зауваження
 - Г відправити листа
 - Д запобігати руйнування
19. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Коли ми проходили повз вежу, годинник пробив шосту.
 - Б На годиннику була шоста, коли ми проходили повз вежу.
 - В Проходячи повз вежу, ми почули бій годинника.
 - Г Проходячи повз вежу, годинник пробив шосту годину.
 - Д Годинник пробив шосту, а ми тільки проходили повз вежу.
20. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні
- А *Як/би* знав я чари, що спиняють хмари.
 - Б *Як/би* дівчата не любили гомоніти, а мовчать.
 - В *Як/би* не було важко, іди до своєї мети.
 - Г *Як/би* там не було, ми мали це перевірити.
 - Д *Як/би* хотілося мені щастя знайти у світі.
21. Розділові знаки для передачі чужої мови правильно вжито в реченні
- А «Добрий вечір вам»: заспівав позаду тоненький дівочий голос.
 - Б «Життя мені всміхалося, – говорив Франко, – а діти були промінням».
 - В «Ні, – сказав сам собі Василько – щуки я не піймаю, бо вона прудка».
 - Г «Коли я сита, то така я добра», ковтнувши жертву, просичала Кобра.
 - Д Мама сказала: як же ж мені сумно, хочу побачити рідненьку сестру.
22. Усі розділові знаки правильно вжито в реченні
- А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі.
 - Б Дерева у цвіту такі казково білі й легкі вночі, зараз обважніли, посірішали й ніби танули, розтікалися сірим туманом по низині.
 - В Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?
 - Г Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним.
 - Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.
23. Складнопідрядним з підрядним причини є речення
- А Коли ідеш ранковим полем, то грають бризки від роси.
 - Б Ніч була довга, думалося, що ніколи вже сонце не зійде.
 - В День такий, що жалітися грішно на невдачі, нестачі, біду.
 - Г Здалося, що якийсь чарівник, як у казці, позолотив дерева.
 - Д Люблю людей землі своєї, бо й я землі своєї вірний син.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Утворіть граматично правильні словосполучення.

1	усупереч	А	наказам
2	керуючись	Б	наказами
3	відповідно	В	наказів
4	згідно	Г	до наказів
		Д	з наказами

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Доберіть приклад до кожної з груп вставних слів за значенням.

<i>Група вставних слів
за значенням</i>	<i>Приклад</i>
1 вказівка на джерело повідомлення	А Здається, сама ця тиша ночі повинна врівноважувати душу.
2 зв'язок з попередньою думкою	Б Погодьтеся, вам зробили слушне зауваження.
3 невпевненість, припущення	В Тихі води, кажуть, найглибші.
4 емоційне ставлення до змісту висловленого	Г Навпаки, у рухах спортсмена відчувається впевненість.
	Д Весна, на диво, була рання.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного виду речення.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
1 називне	А Тут уміють цінувати працю хлібороба.
2 означено-особове	Б В моїй сльозі є сіль землі.
3 неозначено-особове	В Солодке тяжіння земної орбіти.
4 безособове	Г Небо затягло сизими хмарками.
	Д Яку ще хочем собі славу?

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Щасливий (1)той, хто знайшов мудрість, хто розум придбав, (2)бо таке (3)придбання ліпше від придбання срібла, і (4)понад золото такий прибуток.

- А іменник
Б прикметник
В займенник
Г прийменник
Д сполучник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

	<i>Випадок вживання тире</i>	<i>Приклад</i>
1	тире при відокремленому означенні	А На річці, у лісі, на полі – усюди німа тиша. Б Непереможна безборонність – твій меч єдиний і єдиний щит.
2	тире в складносурядному реченні	В Для гордої і владної душі життя і воля – на горі високій.
3	тире при однорідних членах речення	Г Печаль пече – гаряча і нестримна.
4	тире між підметом і присудком	Д Я усміхнусь – і все навкруг сміється.

	А	Б	В	Г	Д
1	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.

Філософський інструмент Данила Демуцького

(1–6) На порозі Нового часу європейська цивілізація винайшла систему приладів, починаючи від мікроскопа й телескопа аж до фотографії, які тоді назвали філософськими інструментами. А в епоху формування націй Київ перетворився на столицю художньої світлини в Російській імперії. Згодом услід за фотографією з'явився кінематограф і відбулося формування київської операторської школи, одним з представників якої був Данило Демуцький.

(7–12) У кінооператорське мистецтво Демуцький увійшов дуже своєрідно: не тільки через фотографію, якою захопився ще в молодості, а й у світоглядному плані. Батько Данила Порфирій був представником українського громадівського руху, шляхтич, усе життя присвятив вивченню українського фольклору, створив сільський хор. Але рано чи пізно треба було побачити той народ не лише через народницьке малярство та не тільки на фотографії, а й за допомогою кінематографа.

(13–19) Демуцький працював з Олександром Довженком над першими лабораторними стрічками режисера: «Вася-реформатор», «Ягідка кохання». Згодом, 1929 року, з'явився «Арсенал». У цьому фільмі є геніальні епізоди. Наприклад, мчить поїзд без машиніста із солдатами Першої світової, які від великих свобод втратили орієнтацію у світі. А закінчується це цілковитою катастрофою. Цікаво, що 1985 року в голлівудському «Поїзді-втікачеві» цей епізод і наступну катастрофу повторили сценарист Акіра Куросава та режисер Андрон Кончаловський, який шанував українське поетичне кіно.

(20–31) Улітку 1929 року Демуцький із Довженком знімали «Землю». Хто тут геніальніший, стверджувати важко. Зрозуміло, що в кіно передує режисер, а зусилля

оператора залишаються в тіні. Однак у фільмі «Земля» виникла рідкісна гармонія великого режисера й великого оператора. Пригадаймо славнозвісні кадри з героїнею, яка у відчаї без одягу метається по хаті в усій своїй трагічній красі. Цей епізод є зусиллям не тільки Довженка, а й Демуцького. Для свого філософського інструмента – камери – Данило створив тут технологію особливого окуляра: те, що постає на екрані, ніби проходить крізь поетичний сон, як певна внутрішня мова. Нічого подібного до цієї дивовижної експозиції не можна пригадати у світовому мистецтві. Ці роботи вразили кінематографічну громадськість того часу і вражають зараз. Згадаймо манхеттенський фільм Вуді Аллена, де герої, палко сперечаючись, виходять з кінотеатру – і раптом бачимо афішу стрічки, яка їх вразила й викликала суперечку. То була «Земля» Довженка.

(32–39) Саме після «Землі» почалася драма українського режисера, у яку він втягнув і Демуцького. Під дамокловим мечем сталінського терору вони почали знімати фільм «Іван» про індустріалізацію й технологічне приборкання Дніпра. У ньому майстерно відзнятий індустріальний пейзаж фантастично поєднаний з ліричним полотном головної річкової артерії України. Режисер Сергій Ейзенштейн уважав ці зйомки найкращою пейзажною роботою світового кіно. Після закінчення стрічки режисера й оператора вирішили фактично знищити. Довженкові вдалося «втекти» до Москви, а Демуцький не схотів покидати Україну, яка була джерелом його творчості.

(40–48) Це скінчилося катастрофою. У 1932 році оператора арештували за надуманим наклепом. Далі – висилка до Середньої Азії. Жорстокі садистські допити, а потім тюрма, страшний і трагічний досвід радянського в'язня. Розчавлений після відбування покарання, Демуцький повернувся до України, та почалася війна, і його знову відправили до Середньої Азії. У Ташкенті Данило багато зробив для становлення узбецького кіно. Найкраща його робота тих часів – «Пригоди Насреддіна». Блискуче, з гумором і в точно орієнтальному дусі він зняв фільм про походеньки відомого східного персонажа – ехидну притчу про абсолютну нібито давню владу тамтешньої тиранії. Ця стрічка стала однією з найпопулярніших у кінопрокаті тієї епохи.

(49–54) У повоєнні роки Демуцькому довелося фільмувати пропагандистський «Подвиг розвідника» режисера Бориса Барнета, де йшлося про чекістську героїку, і військово-морську стрічку Володимира Брауна «У мирні часи». Справді серйозна робота – азійські епізоди у фільмі «Тарас Шевченко» Ігоря Савченка. Майстерне подання краси тамтешніх ландшафтів і водночас пекла каторжної солдатчини. Це можна вважати і відчуттям Шевченка, і страшним досвідом самого Демуцького-в'язня.

(55–58) Помер Данило Порфирівич надто рано – у перші місяці відлиги, 1954 року. Він не побачив подальших злетів українського авангардного кінематографа від Параджанова до братів Ілленків. Останні боготворили Демуцького, а для Параджанова він був операторським Богом.

(59–62) Є вкрай неоднозначні інтерпретації кінопродукції студії імені Довженка. Нам багато чого може видаватися радянським пафосом, але поганій роботи з камерою в Києві на той час не було. Оператори пам'ятали про Демуцького. Присутність його в українському та світовому кінооператорстві примушувала їх працювати цосили.

За В. Скуратівським, 640 слів

29. Філософськими інструментами названо в тексті всі перераховані далі предмети, ОКРІМ

- А компаса
- Б мікроскопа
- В фотоапарата
- Г кінокамери

30. У тексті немає мікротеми, названої в рядку
- А культурницька діяльність Порфирія Демуцького
 - Б нагороди Данила Демуцького за операторську роботу
 - В революційні події в об'єктиві Данила Демуцького
 - Г шевченківська тема у творчості Данила Демуцького
31. Антитезі «високе мистецтво / радянський пафос» відповідає в тексті протиставлення фільмів
- А «Арсенал» – «Вася-реформатор»
 - Б «Пригоди Насреддіна» – «Ягідка кохання»
 - В «Земля» – «Подвиг розвідника»
 - Г «Тарас Шевченко» – «Іван»
32. Автор звертає увагу на художні особливості фільму «Пригоди Насреддіна» (рядки 40–48), щоб
- А продемонструвати «наднаціональність» хисту оператора, прагнення Демуцького відійти від власне української тематики
 - Б відзначити інтернаціоналізм радянських кінематографістів, що дало можливість Демуцькому долучитися до узбецького кіно
 - В показати, що Демуцький мав фільмувати картини, ідейно-тематичне спрямування яких не відповідало його вподобанням
 - Г наголосити на універсальності операторського таланту, завдяки чому Демуцькому вдалося проявити себе й у східному стилі
33. Змістові тексту НЕ відповідає твердження
- А роботам Данила Демуцького властиве поєднання витонченої операторської техніки й поетичного чуття
 - Б Данило Демуцький був палким прибічником індустріальних і соціальних перетворень радянського часу
 - В фільми, відзняті Данилом Демуцьким, були високо оцінені майстрами світового кінематографа
 - Г життєвий шлях Данила Демуцького є прикладом трагічної долі митця в часи сталінського лихоліття
34. Засобом міжфразового зв'язку між передостаннім та останнім реченнями тексту (рядки 61–62) є
- А сполучник
 - Б синонім
 - В займенник
 - Г прислівник
35. З тексту можна зробити висновок, що майстри українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій і Михайло Ілленки та інші) багато чого навчилися в Данила Демуцького, тому що
- А надихалися операторською майстерністю відзнятих ним фільмів
 - Б починали знімати свої фільми під його безпосереднім керівництвом
 - В намагалися спочатку копіювати його знахідки у своїх фільмах
 - Г використовували його технологію особливого «поетичного» окуляра
36. За типом мовлення текст є
- А описом з елементами розповіді
 - Б роздумом з елементами опису
 - В описом з елементами роздуму
 - Г розповіддю з елементами роздуму

Частина 2
Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Славетну перемогу козацького війська біля Жовтих Вод («Жовтого» чи «Золотого» Броду) оспівано у творі
- А «Чи не той то Хміль...»
 - Б «Засвіт встали козаченьки...»
 - В «Ой Морозе, Морозенку...»
 - Г «Віють вітри...»
 - Д «Бондарівна»

38. Персонажів цього пам'ятника згадано в
- А «Повісті минулих літ»
(уривок про напад хозарів)
 - Б «Повісті минулих літ»
(уривок про помсту княгині Ольги)
 - В «Думі про Марусю Богуславку»
 - Г «Слові про похід Ігорів»
 - Д «Повісті минулих літ»
(уривок про заснування Києва)

39. «Спіши, милий, спаси мене од лютой напасти! / За нелюбом коли буду, то мушу пропасти», – звертається до коханого головна героїня твору
- А Тараса Шевченка
 - Б Лесі Українки
 - В Ліни Костенко
 - Г Івана Котляревського
 - Д Івана Франка
40. «Як треба рятувати Україну, байдуже мені і літа, й рани. Обновиться, яко орля, юність моя. На коня, на коня! Нічого гаятись!» – заявляє герой твору
- А «Чорна рада»
 - Б «Україна в огні»
 - В «Максим Гримач»
 - Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
 - Д «Кайдашева сім'я»

41. Панас Мирний – це псевдонім
- А П. Губенка
 - Б М. Фітільова
 - В І. Лозов'ягіна
 - Г І. Тобілевича
 - Д П. Рудченка
42. Баладний сюжет має твір
- А «Камінний хрест»
 - Б «Максим Гримач»
 - В «Мартин Боруля»
 - Г «Intermezzo»
 - Д «Енеїда»
43. Життя родини Мазурів із села Семигори лягло в основу твору
- А Панаса Мирного
 - Б Івана Нечуя-Левицького
 - В Ольги Кобилянської
 - Г Григорія Квітки-Основ'яненка
 - Д Івана Карпенка-Карого
44. У творі «Intermezzo» слова *«Ми таки стрілись на ниві і мовчки стояли хвилину – я і людина. То був звичайний мужик»* є
- А експозицією
 - Б зав'язкою
 - В кульмінацією
 - Г розвитком дії
 - Д розв'язкою
45. *«Нема на світі України, / Немає другого Дніпра, / А ви претесея на чужину / Шукати доброго добра»*, – докоряє землякам
- А Пантелеймон Куліш
 - Б Іван Котляревський
 - В Марко Вовчок
 - Г Іван Нечуй-Левицький
 - Д Тарас Шевченко
46. Уривок із листа *«От і знов берусь здійсмати «сізіфовий камінь» догори!... Чи підійметься? Навряд – не такий то камінь!»* перегукується з образами та мотивами вірша
- А «О слово рідне! Орле скутий!..»
 - Б «Мені однаково»
 - В «Стилет чи стилос?»
 - Г «Contra spem spero!»
 - Д «Молюсь і вірю...»
47. «Переломаним» земляки прозвали
- А Івана Дідуха
 - Б Омелька Кайдаша
 - В Максима Гримача
 - Г Мартина Борулю
 - Д Степана Радченка

48. *«Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя»,* –
заявляє ліричний герой вірша
- А «О панно Інно»
 - Б «Страшні слова, коли вони мовчать»
 - В «О земле втрачена, явися!..»
 - Г «Стилет чи стилос?»
 - Д «Молюсь і вірю...»
49. Ризикуючи життям, рятує артільну шаланду
- А Лаврін Запорожець
 - Б Карпо Ярковий
 - В Денис Сірко
 - Г Мусій Половець
 - Д Івоніка Федорчук
50. Щезник, мольфар, Чугайстир є персонажами твору
- А «Повість минулих літ»
 - Б «Тіні забутих предків»
 - В «Камінний хрест»
 - Г «Лісова пісня»
 - Д «Тигролови»
51. Словами: *«З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить
шелест: то йде Марія»* починається твір
- А «Зачарована Десна»
 - Б «Україна в огні»
 - В «Я (Романтика)»
 - Г «Тіні забутих предків»
 - Д «Три зозулі з поклоном»
52. *«Тобі дано і вірити й кохати.
А що мені? Які такі куші?!
Нелегко, кажуть, жити на дві хати.
А ще нелегше – жити на дві душі»,* – зізнається герой твору
- А Лесі Українки
 - Б Ліни Костенко
 - В Тараса Шевченка
 - Г Василя Симоненка
 - Д Максима Рильського
53. Остап Вишня започаткував жанр
- А роману в новелах
 - Б роману у віршах
 - В усмішки
 - Г памфлету
 - Д фейлетону

54. Зворушливий образ матері, яка проводжала сина в далеку дорогу «і рушник вишиваний на щастя дала», створив
- А Володимир Сосюра
 - Б Василь Симоненко
 - В Андрій Малишко
 - Г Богдан-Ігор Антонич
 - Д Василь Стус
55. «В пралісах Сіхоте-Аліня» відбуваються події твору
- А Ліни Костенко
 - Б Олеся Гончара
 - В Олександра Довженка
 - Г Івана Багряного
 - Д Миколи Куліша
56. На початку 1990-х років виникло літературне угруповання
- А «Нова дегенерація»
 - Б «Молодняк»
 - В «Ланка»
 - Г «Молода Муза»
 - Д «МАРС»

У завданнях 57–60 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

	<i>Назва твору</i>	<i>Назва твору</i>						
1	«Чари ночі»	А «Українське альфреско»		А	Б	В	Г	Д
2	«Сон» («У всякого своя доля»)	Б «Маруся»	1					
3	«Маруся Чурай»	В «Бджола та Шершень»	2					
4	«De libertate»	Г «Кавказ»	3					
		Д «О слово рідне! Орле скутий!..»	4					

58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	<i>Жанр твору</i>	<i>Персонаж твору</i>						
1	комедія	А Бондарівна		А	Б	В	Г	Д
2	поема	Б Кирило Тур	1					
3	повість	В Марічка Гутенюк	2					
4	роман	Г Уля Розсоха	3					
		Д Дідона	4					

59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж
 1 Мартин Пушкар
 2 Галя Гудзь
 3 Мойсей
 4 Анхіз

Персонаж
 А Азазель
 Б Венера
 В Чіпка Вареник
 Г Ярема Галайда
 Д Гриць Бобренко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменник
 1 Остап Вишня
 2 Валер'ян Підмогильний
 3 Іван Багряний
 4 Олександр Довженко

Висловлювання
 А «Охотське море. Тайга. Тундра. Звіроловство. Були там поселення давно осілих наших людей з України. Все це, сказати щиро, було мені навіть цікаво. Але згодом мене охопила страшна туга за Україною. Непереможна. Отож сів я на поїзд і рушив на захід. У Томську мене перехопила залізнична агентура НКВС»
 Б «І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет – це людина. Насамперед. А людина – це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав...»
 В «У моєму сміхові завжди бачив народ: хорошого чоловіка, привітну жінку, дівчину веселоюку, дитину, бабу з дідом... І так мені хотілося, щоб усміхнулися вони, щоб веселі вони були, радісні, хороші...»
 Г «Я написав «Україну в огні» з огненным болем у серці і палким стражданням за Україну, що перебувала в німецьких лапах, з болючим жалем і страхом за її долю...»
 Д «І коли мені частина критики закидає «хуторянську ворожість» до міста, то я собі можу закинути тільки невдячність проти села. Але занадто вже довго жили ми під стріхами, щоб лишатися романтиками їх»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Частина 3
Власне висловлення

61. Прочитайте наведений текст.

Понад століття тому Іван Франко писав:

*«Книги – морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить».*

Багато хто переконаний, що книги відіграють важливу роль у формуванні особистості, її духовному становленні. Інші ж твердять, що сьогодні можна легко обійтися взагалі без книжок.

Чи збереглося значення книги в нашому інформаційному суспільстві?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть на бланку **Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Чернетка

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 36 завдань різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. Добланків *А* і *Б* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в тестовому зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На другий склад падає наголос у слові
А черговий
Б псевдонім
В ознака
Г осока

2. Букву *i* треба писати на місці обох пропусків у рядку
А невідомий інду..зм, переможний ф..ніш
Б великий еліпсо..д, беззаперечний тр..умф
В надміцний т..тан, радіоактивний цез..й
Г неповторна грац..я, визнаний пр..оритет

3. Чергування приголосних НЕ відбуватиметься в прикметнику, утвореному за допомогою суфікса *-ськ-* від слова
А викладач
Б козак
В товариш
Г депутат

4. У фразеологізмах «*у вогонь і ...*», «*і кінці в ...*», «*як у ... дивитися*» замість пропусків має бути слово
А полум'я
Б прірву
В воду
Г безодню

5. Неправильно утворено форму слова у варіанті
А познімали пальта
Б у чистім полі
В найбільш новіший
Г стежачи за дітьми

6. Неправильно побудовано речення
А Завжди будуть питання, на які людство, вочевидь, відповіді не знайде ніколи.
Б Першим розповів європейцям про Єгипет мандрівник та історик Геродот.
В За дорученням Київської археографічної комісії Шевченко робив замальовки пам'яток.
Г Письменник розповідає про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Прилинули не/зліченні теплі молдавські *вітри*, насунуло з півдня велике жовте одноманіття. (2) Наставали дедалі кращі й легкі наче мильні бульбашки дні, і *кожний* видавався так до краю шляхетним, що всяка *хвиля* тривання була чудом надмірним і ще не/звіданим. (3) У тиші глибоких і гарних днів змінювалась не/помітно тканина листків. (4) Аж певного дня дерева постали в солом'яному вогні цілком здема­теріалізованого листа, у красі легкій, як відцвілі пелюстки, як прекрасні пави й фенікси, котрі мусять лишень схитнутись і затріпотіти, щоб струсити те злиняле та не/потрібне *пір'я*.

7. Стель тексту –

- А розмовний
- Б науковий
- В публіцистичний
- Г художній

8. Окремо в тексті треба писати сполуку

- А не/зліченні
- Б не/звіданим
- В не/помітно
- Г не/потрібне

9. Роль підмета виконують слова, виділені в усіх рядках, ОКРІМ

- А молдавські *вітри*
- Б *кожний* видавався
- В *хвиля* тривання
- Г не/потрібне *пір'я*

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

- А прислів'я, мавпячий, Київщина
- Б сьогодні, балтієць, дзижчати
- В тубетейка, віджити, щипати
- Г водяний, м'якенький, щиглик
- Д тріщить, сум'яття, дев'ять

12. Помилково вжито слово в рядку

- А знаний у столиці
- Б бувший у користуванні
- В охочий відвідати виставку
- Г необхідне для кожного
- Д прикрі помилки

13. РАЗОМ треба писати всі складні іменники в рядку

- А экс/чемпіон, зірви/голова, напів/провідник
- Б орг/відділ, учитель/словесник, живо/пис
- В праце/люб, метео/служба, сімдесяти/річчя
- Г проф/спілка, відео/телефон, 40/метрівка
- Д авто/стоп, багато/тиражка, віце/прем'єр

14. Прочитайте фрагмент тексту.

Уперше ступаючи на стародавню бруківку (1) *В/вічного* міста навесні 1837 року, Гоголь стає обожнювачем (2) *Р/рима*, його чудовим знавцем. Працюючи над (3) «*М/мертвими* душами», він часто полишає перо на своєму вузькому пюпітрі й відвідує пам'ятки минувшини, розкішні (4) *Р/римські* палаци, а до улюбленого друга й порадника (5) *К/колізею* йде з мольбертом і фарбами.

З малої букви треба писати слово після цифри

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

15. Літеру *с* на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

- А ..терти, ..чепитися, ..кинути
- Б ..творити, ..класти, ..хибити
- В ..казати, ..цідити, ..хитрувати
- Г ..пекти, ..шити, ..формувати
- Д ..клеїти, ..простити, ..цілити

16. Подвоєння приголосних відбувається у формі Ор. в. однини всіх слів рядка

- А верф, паралель, подорож, мазь
- Б пам'ять, сіль, велич, лазур
- В вуаль, буденність, суміш, папороть
- Г кров, заметіль, емаль, світлотінь
- Д магістраль, ціль, мігрень, пастель

17. Правильно поєднано іменник з числівником у рядку

- А обидва хлопця
- Б чотири поверха
- В три десятих метри
- Г два випускники
- Д сто два клена

18. Граматичну помилку допущено в рядку
- А обрати нелегкий шлях
 - Б запобігати руйнування
 - В захворіти на бронхіт
 - Г ігнорувати зауваження
 - Д відправити листа
19. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Коли ми проходили повз вежу, годинник пробив шосту.
 - Б На годиннику була шоста, коли ми проходили повз вежу.
 - В Проходячи повз вежу, ми почули бій годинника.
 - Г Годинник пробив шосту, а ми тільки проходили повз вежу.
 - Д Проходячи повз вежу, годинник пробив шосту годину.
20. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні
- А *Як/би* дівчата не любили гомоніти, а мовчать.
 - Б *Як/би* не було важко, іди до своєї мети.
 - В *Як/би* знав я чари, що спиняють хмари.
 - Г *Як/би* там не було, ми мали це перевірити.
 - Д *Як/би* хотілося мені щастя знайти у світі.
21. Розділові знаки для передачі чужої мови правильно вжито в реченні
- А «Добрий вечір вам»: заспівав позаду тоненький дівочий голос.
 - Б «Ні, – сказав сам собі Василько – шуки я не піймаю, бо вона прудка».
 - В «Життя мені всміхалося, – говорив Франко, – а діти були промінням».
 - Г «Коли я сита, то така я добра», ковтнувши жертву, просичала Кобра.
 - Д Мама сказала: як же ж мені сумно, хочу побачити рідненьку сестру.
22. Усі розділові знаки правильно вжито в реченні
- А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі.
 - Б Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?
 - В Дерева у цвіту такі казково білі й легкі вночі, зараз обважніли, посірішали й ніби танули, розтікалися сірим туманом по низині.
 - Г Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним.
 - Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.
23. Складнопідрядним з підрядним причини є речення
- А Коли ідеш ранковим полем, то грають бризки від роси.
 - Б Ніч була довга, думалося, що ніколи вже сонце не зійде.
 - В Люблю людей землі своєї, бо й я землі своєї вірний син.
 - Г День такий, що жалітися грішно на невдачі, нестачі, біду.
 - Д Здалося, що якийсь чарівник, як у казці, позолотив дерева.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Утворіть граматично правильні словосполучення.

1	згідно	А	наказам
2	відповідно	Б	наказами
3	керуючись	В	наказів
4	усупереч	Г	до наказів
		Д	з наказами

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Доберіть приклад до кожної з груп вставних слів за значенням.

- | <i>Група вставних слів
за значенням</i>	<i>Приклад</i>
1 вказівка на джерело повідомлення	А Весна, на диво, була рання.
Б Навпаки, у руках спортсмена
почувається впевненість. |
| 2 зв'язок з попередньою думкою | В Тихі води, кажуть, найглибші.
Г Погодьтеся, вам зробили слухне
зауваження. |
| 3 невпевненість, припущення | Д Здається, сама ця тиша ночі повинна
рівноважувати душу. |
| 4 емоційне ставлення до змісту висловленого | |

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного виду речення.

<i>Вид речення</i>	<i>Приклад</i>
1 називне	А Яку ще хочем собі славу?
2 означено-особове	Б Солодке тяжіння земної орбіти.
3 неозначено-особове	В В моїй сльозі є сіль землі.
4 безособове	Г Небо затягло сизими хмарками.
Д Тут уміють цінувати працю
хлібороба.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Щасливий (1)той, хто знайшов мудрість, хто розум придбав, (2)бо таке (3)придбання ліпше від придбання срібла, і (4)понад золото такий прибуток.

- А іменник
Б прикметник
В займенник
Г прийменник
Д сполучник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

	<i>Випадок вживання тире</i>	<i>Приклад</i>
1	тире при відокремленому означенні	А Я усміхнусь – і все навкруг сміється. Б Печаль пече – гаряча і нестримна.
2	тире в складносурядному реченні	В Для гордої і владної душі життя і воля – на горі високій.
3	тире при однорідних членах речення	Г Непереможна безборонність – твій меч єдиний і єдиний щит.
4	тире між підметом і присудком	Д На річці, у лісі, на полі – усюди німа тиша.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.

Філософський інструмент Данила Демуцького

(1–6) На порозі Нового часу європейська цивілізація винайшла систему приладів, починаючи від мікроскопа й телескопа аж до фотографії, які тоді назвали філософськими інструментами. А в епоху формування націй Київ перетворився на столицю художньої світлини в Російській імперії. Згодом услід за фотографією з'явився кінематограф і відбулося формування київської операторської школи, одним з представників якої був Данило Демуцький.

(7–12) У кінооператорське мистецтво Демуцький увійшов дуже своєрідно: не тільки через фотографію, якою захопився ще в молодості, а й у світоглядному плані. Батько Данила Порфирій був представником українського громадівського руху, шляхтич, усе життя присвятив вивченню українського фольклору, створив сільський хор. Але рано чи пізно треба було побачити той народ не лише через народницьке малярство та не тільки на фотографії, а й за допомогою кінематографа.

(13–19) Демуцький працював з Олександром Довженком над першими лабораторними стрічками режисера: «Вася-реформатор», «Ягідка кохання». Згодом, 1929 року, з'явився «Арсенал». У цьому фільмі є геніальні епізоди. Наприклад, мчить поїзд без машиніста із солдатами Першої світової, які від великих свобод втратили орієнтацію у світі. А закінчується це цілковитою катастрофою. Цікаво, що 1985 року в голлівудському «Поїзді-втікачеві» цей епізод і наступну катастрофу повторили сценарист Акіра Куросава та режисер Андрон Кончаловський, який шанував українське поетичне кіно.

(20–31) Улітку 1929 року Демуцький із Довженком знімали «Землю». Хто тут геніальніший, стверджувати важко. Зрозуміло, що в кіно передрежисер, а зусилля

оператора залишаються в тіні. Однак у фільмі «Земля» виникла рідкісна гармонія великого режисера й великого оператора. Пригадаймо славнозвісні кадри з героїнею, яка у відчаї без одягу метається по хаті в усій своїй трагічній красі. Цей епізод є зусиллям не тільки Довженка, а й Демуцького. Для свого філософського інструмента – камери – Данило створив тут технологію особливого окуляра: те, що постає на екрані, ніби проходить крізь поетичний сон, як певна внутрішня мова. Нічого подібного до цієї дивовижної експозиції не можна пригадати у світовому мистецтві. Ці роботи вразили кінематографічну громадськість того часу і вражають зараз. Згадаймо манхетенський фільм Вуді Аллена, де герої, палко сперечаючись, виходять з кінотеатру – і раптом бачимо афішу стрічки, яка їх вразила й викликала суперечку. То була «Земля» Довженка.

(32–39) Саме після «Землі» почалася драма українського режисера, у яку він втягнув і Демуцького. Під дамокловим мечем сталінського терору вони почали знімати фільм «Іван» про індустріалізацію й технологічне приборкання Дніпра. У ньому майстерно відзнятий індустріальний пейзаж фантастично поєднаний з ліричним полотном головної річкової артерії України. Режисер Сергій Ейзенштейн уважав ці зйомки найкращою пейзажною роботою світового кіно. Після закінчення стрічки режисера й оператора вирішили фактично знищити. Довженкові вдалося «втекти» до Москви, а Демуцький не схотів покидати Україну, яка була джерелом його творчості.

(40–48) Це скінчилося катастрофою. У 1932 році оператора арештували за надуманим наклепом. Далі – висилка до Середньої Азії. Жорстокі садистські допити, а потім тюрма, страшний і трагічний досвід радянського в'язня. Розчавлений після відбування покарання, Демуцький повернувся до України, та почалася війна, і його знову відправили до Середньої Азії. У Ташкенті Данило багато зробив для становлення узбецького кіно. Найкраща його робота тих часів – «Пригоди Насреддіна». Блискуче, з гумором і в точно орієнтальному дусі він зняв фільм про походеньки відомого східного персонажа – ехидну притчу про абсолютну нібито давню владу тамтешньої тиранії. Ця стрічка стала однією з найпопулярніших у кінопрокаті тієї епохи.

(49–54) У повоєнні роки Демуцькому довелося фільмувати пропагандистський «Подвиг розвідника» режисера Бориса Барнета, де йшлося про чекістську героїку, і військово-морську стрічку Володимира Брауна «У мирні часи». Справді серйозна робота – азійські епізоди у фільмі «Тарас Шевченко» Ігоря Савченка. Майстерне подання краси тамтешніх ландшафтів і водночас пекла каторжної солдатчини. Це можна вважати і відчуттям Шевченка, і страшним досвідом самого Демуцького-в'язня.

(55–58) Помер Данило Порфирович надто рано – у перші місяці відлиги, 1954 року. Він не побачив подальших злетів українського авангардного кінематографа від Параджанова до братів Іллєнків. Останні боготворили Демуцького, а для Параджанова він був операторським Богом.

(59–62) Є вкрай неоднозначні інтерпретації кінопродукції студії імені Довженка. Нам багато чого може видаватися радянським пафосом, але поганій роботі з камерою в Києві на той час не було. Оператори пам'ятали про Демуцького. Присутність його в українському та світовому кінооператорстві примушувала їх працювати цосили.

За В. Скуратівським, 640 слів

29. Філософськими інструментами названо в тексті всі перераховані далі предмети, **ОКРІМ**

- А мікроскопа
- Б фотоапарата
- В кінокамери
- Г компаса

30. У тексті немає мікротеми, названої в рядку
- А культурницька діяльність Порфирія Демуцького
 - Б революційні події в об'єктиві Данила Демуцького
 - В нагороди Данила Демуцького за операторську роботу
 - Г шевченківська тема у творчості Данила Демуцького
31. Антитезі «високе мистецтво / радянський пафос» відповідає в тексті протиставлення фільмів
- А «Арсенал» – «Вася-реформатор»
 - Б «Пригоди Насреддіна» – «Ягідка кохання»
 - В «Земля» – «Подвиг розвідника»
 - Г «Тарас Шевченко» – «Іван»
32. Автор звертає увагу на художні особливості фільму «Пригоди Насреддіна» (рядки 40–48), щоб
- А продемонструвати «наднаціональність» хисту оператора, прагнення Демуцького відійти від власне української тематики
 - Б наголосити на універсальності операторського таланту, завдяки чому Демуцькому вдалося проявити себе й у східному стилі
 - В відзначити інтернаціоналізм радянських кінематографістів, що дало можливість Демуцькому долучитися до узбецького кіно
 - Г показати, що Демуцький мав фільмувати картини, ідейно-тематичне спрямування яких не відповідало його вподобанням
33. Змістові тексту НЕ відповідає твердження
- А Данило Демуцький був палким прибічником індустріальних і соціальних перетворень радянського часу
 - Б роботам Данила Демуцького властиве поєднання витонченої операторської техніки й поетичного чуття
 - В фільми, відзняті Данилом Демуцьким, були високо оцінені майстрами світового кінематографа
 - Г життєвий шлях Данила Демуцького є прикладом трагічної долі митця в часи сталінського лихоліття
34. Засобом міжфразового зв'язку між передостаннім та останнім реченнями тексту (рядки 61–62) є
- А сполучник
 - Б синонім
 - В прислівник
 - Г займенник
35. З тексту можна зробити висновок, що майстри українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій і Михайло Ілленки та інші) багато чого навчилися в Данила Демуцького, тому що
- А починали знімати свої фільми під його безпосереднім керівництвом
 - Б надихалися операторською майстерністю відзнятих ним фільмів
 - В намагалися спочатку копіювати його знахідки у своїх фільмах
 - Г використовували його технологію особливого «поетичного» окуляра
36. За типом мовлення текст є
- А розповіддю з елементами роздуму
 - Б описом з елементами розповіді
 - В роздумом з елементами опису
 - Г описом з елементами роздуму

Частина 2
Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Славетну перемогу козацького війська біля Жовтих Вод («Жовтого» чи «Золотого» Броду) оспівано у творі
- А «Засвіт встали козаченьки...»
 - Б «Чи не той то Хміль...»
 - В «Ой Морозе, Морозенку...»
 - Г «Віють вітри...»
 - Д «Бондарівна»

38. Персонажів цього пам'ятника згадано в
- А «Повісті минулих літ»
(уривок про заснування Києва)
 - Б «Повісті минулих літ»
(уривок про напад хозарів)
 - В «Повісті минулих літ»
(уривок про помсту княгині Ольги)
 - Г «Думі про Марусю Богуславку»
 - Д «Слові про похід Ігорів»

39. «Спіши, милий, спаси мене од лютой напасті! / За нелюбом коли буду, то мушу пропасти», – звертається до коханого головна героїня твору
- А Тараса Шевченка
 - Б Лесі Українки
 - В Ліни Костенко
 - Г Івана Франка
 - Д Івана Котляревського
40. «Як треба рятувати Україну, байдуже мені і літа, й рани. Обновиться, яко орля, юність моя. На коня, на коня! Нічого гаятись!» – заявляє герой твору
- А «Україна в огні»
 - Б «Чорна рада»
 - В «Максим Гримач»
 - Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
 - Д «Кайдашева сім'я»

41. Панас Мирний – це псевдонім
- А П. Рудченка
 - Б П. Губенка
 - В М. Фітільова
 - Г І. Лозов'ягіна
 - Д І. Тобілевича
42. Баладний сюжет має твір
- А «Камінний хрест»
 - Б «Мартин Боруля»
 - В «Максим Гримач»
 - Г «Intermezzo»
 - Д «Енеїда»
43. Життя родини Мазурів із села Семигори лягло в основу твору
- А Панаса Мирного
 - Б Ольги Кобилянської
 - В Івана Нечуя-Левицького
 - Г Григорія Квітки-Основ'яненка
 - Д Івана Карпенка-Карого
44. У творі «Intermezzo» слова *«Ми таки стрілись на ниві і мовчки стояли хвилину – я і людина. То був звичайний мужик»* є
- А експозицією
 - Б зав'язкою
 - В розвитком дії
 - Г кульмінацією
 - Д розв'язкою
45. *«Нема на світі України, / Немає другого Дніпра, / А ви претесь на чужину / Шукати доброго добра»*, – докоряє землякам
- А Тарас Шевченко
 - Б Пантелеймон Куліш
 - В Іван Котляревський
 - Г Марко Вовчок
 - Д Іван Нечуй-Левицький
46. Уривок із листа *«От і знов берусь здійсмати «сізіфовий камінь» догори!... Чи підійметься? Навряд – не такий то камінь!»* перегукується з образами та мотивами вірша
- А «О слово рідне! Орле скутий!..»
 - Б «Мені однаково»
 - В «Стилет чи стилос?»
 - Г «Молюсь і вірю...»
 - Д «Contra spem spero!»
47. «Переломаним» земляки прозвали
- А Омелька Кайдаша
 - Б Івана Дідуха
 - В Максима Гримача
 - Г Мартина Борулю
 - Д Степана Радченка

48. *«Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя»,* –
заявляє ліричний герой вірша
- А «Молюсь і вірю...»
 - Б «О панно Інно»
 - В «Страшні слова, коли вони мовчать»
 - Г «О земле втрачена, явися!..»
 - Д «Стилет чи стилос?»
49. Ризикуючи життям, рятує артільну шаланду
- А Лаврін Запорожець
 - Б Карпо Ярковий
 - В Денис Сірко
 - Г Івоніка Федорчук
 - Д Мусій Половець
50. Щезник, мольфар, Чугайстир є персонажами твору
- А «Повість минулих літ»
 - Б «Камінний хрест»
 - В «Тіні забутих предків»
 - Г «Лісова пісня»
 - Д «Тигролови»
51. Словами: *«З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить
шелест: то йде Марія»* починається твір
- А «Зачарована Десна»
 - Б «Україна в огні»
 - В «Тіні забутих предків»
 - Г «Я (Романтика)»
 - Д «Три зозулі з поклоном»
52. *«Тобі дано і вірити й кохати.
А що мені? Які такі куші?!
Нелегко, кажуть, жити на дві хати.
А ще нелегше – жити на дві душі»,* – зізнається герой твору
- А Лесі Українки
 - Б Тараса Шевченка
 - В Ліни Костенко
 - Г Василя Симоненка
 - Д Максима Рильського
53. Остап Вишня започаткував жанр
- А роману в новелах
 - Б роману у віршах
 - В памфлету
 - Г усмішки
 - Д фейлетону

54. Зворушливий образ матері, яка проводжала сина в далеку дорогу «*і рушник вишиваний на щастя дала*», створив
- А Володимир Сосюра
 - Б Василь Симоненко
 - В Богдан-Ігор Антонич
 - Г Андрій Малишко
 - Д Василь Стус
55. «*В пралісах Сіхоте-Аліня*» відбуваються події твору
- А Ліни Костенко
 - Б Олеся Гончара
 - В Олександра Довженка
 - Г Миколи Куліша
 - Д Івана Багряного
56. На початку 1990-х років виникло літературне угруповання
- А «Молодняк»
 - Б «Нова дегенерація»
 - В «Ланка»
 - Г «Молода Муза»
 - Д «МАРС»

У завданнях 57–60 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

<i>Назва твору</i>	<i>Назва твору</i>	А	Б	В	Г	Д
1 «De libertate»	А «Українське альфреско»					
2 «Маруся Чурай»	Б «Маруся»					
3 «Сон» («У всякого своя доля»)	В «Бджола та Шершень»					
4 «Чари ночі»	Г «Кавказ»					
	Д «О слово рідне! Орле скутий!..»					

58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

<i>Жанр твору</i>	<i>Персонаж твору</i>	А	Б	В	Г	Д
1 роман	А Бондарівна					
2 повість	Б Кирило Тур					
3 поема	В Марічка Гутенюк					
4 комедія	Г Уля Розсоха					
	Д Дідона					

59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж
 1 Анхіз
 2 Мойсей
 3 Галя Гудзь
 4 Мартин Пушкар

Персонаж
 А Азазель
 Б Венера
 В Чіпка Вареник
 Г Ярема Галайда
 Д Гриць Бобренко

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменник
 1 Олександр
 Довженко
 2 Іван
 Багряний
 3 Валер'ян
 Підмогильний
 4 Остап
 Вишня

Висловлювання
 А «Охотське море. Тайга. Тундра. Звіроловство. Були там поселення давно осілих наших людей з України. Все це, сказати щиро, було мені навіть цікаво. Але згодом мене охопила страшна туга за Україною. Непереможна. Отож сів я на поїзд і рушив на захід. У Томську мене перехопила залізнична агентура НКВС»
 Б «І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет – це людина. Насамперед. А людина – це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав...»
 В «У моєму сміхові завжди бачив народ: хорошого чоловіка, привітну жінку, дівчину веселооку, дитину, бабу з дідом... І так мені хотілося, щоб усміхнулися вони, щоб веселі вони були, радісні, хороші...»
 Г «Я написав «Україну в огні» з огненным болем у серці і палким стражданням за Україну, що перебувала в німецьких лапах, з болючим жалем і страхом за її долю...»
 Д «І коли мені частина критики закидає «хуторянську ворожість» до міста, то я собі можу закинути тільки невдячність проти села. Але занадто вже довго жили ми під стріхами, щоб лишатися романтиками їх»

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

ТЕСТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 36 завдань різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в *бланку А*. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в *бланку Б*.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. Д**о**б**л**ан**к**ів **А** і **Б** записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в тестовому зошиті, акуратно запишіть його в *бланк Б*.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у *бланку А*, та якості написання власного висловлення в *бланку Б*.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		X												

Бажаємо Вам успіху!

Частина 1
Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На другий склад падає наголос у слові
А черговий
Б псевдонім
В осока
Г ознака

2. Букву *і* треба писати на місці обох пропусків у рядку
А невідомий інду..зм, переможний ф..ніш
Б неповторна грац..я, визнаний пр..оритет
В великий еліпсо..д, беззаперечний тр..умф
Г надміцний т..тан, радіоактивний цез..й

3. Чергування приголосних НЕ відбуватиметься в прикметнику, утвореному за допомогою суфікса *-ськ-* від слова
А депутат
Б викладач
В козак
Г товариш

4. У фразеологізмах «*у вогонь і ...*», «*і кінці в ...*», «*як у ... дивитися*» замість пропусків має бути слово
А полум'я
Б воду
В прірву
Г безодню

5. Неправильно утворено форму слова у варіанті
А познімали пальта
Б у чистім полі
В найбільш новіший
Г стежачи за дітьми

6. Неправильно побудовано речення
А Завжди будуть питання, на які людство, вочевидь, відповіді не знайде ніколи.
Б Першим розповів європейцям про Єгипет мандрівник та історик Геродот.
В Письменник розповідає про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.
Г За дорученням Київської археографічної комісії Шевченко робив замальовки пам'яток.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Прилинули не/зліченні теплі молдавські *вітри*, насунуло з півдня велике жовте одноманіття. (2) Наставали дедалі кращі й легкі наче мильні бульбашки дні, і *кожний* видавався так до краю шляхетним, що всяка *хвиля* тривання була чудом надмірним і ще не/звіданим. (3) У тиші глибоких і гарних днів змінювалась не/помітно тканина листків. (4) Аж певного дня дерева постали в солом'яному вогні цілком здема матеріалізованого листя, у красі легкій, як відцвілі пелюстки, як прекрасні пави й фенікси, котрі мусять лишень схитнутись і затріпотіти, щоб струсити те злиняле та не/потрібне *пір'я*.

7. Стиль тексту –

- А художній
- Б розмовний
- В науковий
- Г публіцистичний

8. Окремо в тексті треба писати сполуку

- А не/зліченні
- Б не/звіданим
- В не/помітно
- Г не/потрібне

9. Роль підмета виконують слова, виділені в усіх рядках, ОКРІМ

- А молдавські *вітри*
- Б *кожний* видавався
- В *хвиля* тривання
- Г не/потрібне *пір'я*

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- А першому
- Б другому
- В третьому
- Г четвертому

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

- А прислів'я, мавпячий, Київщина
- Б сьогодні, балтієць, дзижчати
- В тріщить, сум'яття, дев'ять
- Г тюбетейка, віджити, щипати
- Д водяний, м'якенький, щиглик

12. Помилково вжито слово в рядку

- А бувший у користуванні
- Б знаний у столиці
- В охочий відвідати виставку
- Г необхідне для кожного
- Д прикри помилки

13. РАЗОМ треба писати всі складні іменники в рядку

- А екс/чемпіон, зірви/голова, напів/провідник
- Б орг/відділ, учитель/словесник, живо/пис
- В проф/спілка, відео/телефон, 40/метрівка
- Г праце/люб, метео/служба, сімдесяти/річчя
- Д авто/стоп, багато/тиражка, віце/прем'єр

14. Прочитайте фрагмент тексту.

Уперше ступаючи на стародавню бруківку (1) *В/вічного* міста навесні 1837 року, Гоголь стає обожнювачем (2) *Р/рима*, його чудовим знавцем. Працюючи над (3) «*М/мертвими* душами», він часто полишає перо на своєму вузенькому пюпітрі й відвідує пам'ятки минувшини, розкішні (4) *Р/римські* палаці, а до улюбленого друга й порадника (5) *К/колізею* йде з мольбертом і фарбами.

З малої букви треба писати слово після цифри

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

15. Літеру *с* на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

- А ..терти, ..чепитися, ..кинути
- Б ..казати, ..цідити, ..хитрувати
- В ..пекти, ..шити, ..формувати
- Г ..клеїти, ..простити, ..цілити
- Д ..творити, ..класти, ..хибити

16. Подвоєння приголосних відбувається у формі Ор. в. однини всіх слів рядка

- А верф, паралель, подорож, мазь
- Б пам'ять, сіль, велич, лазур
- В магістраль, ціль, мігрень, постель
- Г вуаль, буденність, суміш, папороть
- Д кров, заметіль, емаль, світлотінь

17. Правильно поєднано іменник з числівником у рядку

- А два випускники
- Б обидва хлопця
- В чотири поверха
- Г три десятих метри
- Д сто два клена

18. Граматичну помилку допущено в рядку

- А обрати нелегкий шлях
- Б захворіти на бронхіт
- В ігнорувати зауваження
- Г запобігати руйнування
- Д відправити листа

19. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Коли ми проходили повз вежу, годинник пробив шосту.
- Б Проходячи повз вежу, годинник пробив шосту годину.
- В На годиннику була шоста, коли ми проходили повз вежу.
- Г Проходячи повз вежу, ми почули бій годинника.
- Д Годинник пробив шосту, а ми тільки проходили повз вежу.

20. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні

- А *Як/би* дівчата не любили гомоніти, а мовчать.
- Б *Як/би* не було важко, іди до своєї мети.
- В *Як/би* там не було, ми мали це перевірити.
- Г *Як/би* хотілося мені щастя знайти у світі.
- Д *Як/би* знав я чари, що спиняють хмари.

21. Розділові знаки для передачі чужої мови правильно вжито в реченні

- А «Життя мені всміхалося, – говорив Франко, – а діти були промінням».
- Б «Добрий вечір вам»: заспівав позаду тоненький дівочий голос.
- В «Ні, – сказав сам собі Василько – щуки я не піймаю, бо вона прудка».
- Г «Коли я сита, то така я добра», ковтнувши жертву, просичала Кобра.
- Д Мама сказала: як же ж мені сумно, хочу побачити рідненьку сестру.

22. Усі розділові знаки правильно вжито в реченні

- А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі.
- Б Дерева у цвіту такі казково білі й легкі вночі, зараз обважніли, посірішали й ніби танули, розтікалися сірим туманом по низині.
- В Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним.
- Г Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?
- Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.

23. Складнопідрядним з підрядним причини є речення

- А Коли ідеш ранковим полем, то грають бризки від роси.
- Б Люблю людей землі своєї, бо й я землі своєї вірний син.
- В Ніч була довга, думалося, що ніколи вже сонце не зійде.
- Г День такий, що жалітися грішно на невдачі, нестачі, біду.
- Д Здалося, що якийсь чарівник, як у казці, позолотив дерева.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Утворіть граматично правильні словосполучення.

- 1 керуючись
- 2 усупереч
- 3 згідно
- 4 відповідно

- А наказам
- Б наказами
- В наказів
- Г до наказів
- Д з наказами

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Доберіть приклад до кожної з груп вставних слів за значенням.

- | <i>Група вставних слів
за значенням</i>	<i>Приклад</i>
1 вказівка на джерело повідомлення	А Погодьтеся, вам зробили слушне зауваження.
2 зв'язок з попередньою думкою	Б Здається, сама ця тиша ночі повинна врівноважувати душу.
3 невпевненість, припущення	В Тихі води, кажуть, найглибші.
4 емоційне ставлення до змісту висловленого	Г Весна, на диво, була рання.
	Д Навпаки, у рухах спортсмена відчувається впевненість.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Доберіть приклад до кожного виду речення.

- 1 називне
- 2 означено-особове
- 3 неозначено-особове
- 4 безособове

- А Небо затягло сизими хмарками.
- Б Тут уміють цінувати працю хлібороба.
- В В моїй сльозі є сіль землі.
- Г Яку ще хочем собі славу?
- Д Солодке тяжіння земної орбіти.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Щасливий (1)той, хто знайшов мудрість, хто розум придбав, (2)бо таке (3)придбання ліпше від придбання срібла, і (4)понад золото такий прибуток.

- А іменник
- Б прикметник
- В займенник
- Г прийменник
- Д сполучник

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

<i>Випадок уживання тире</i>	<i>Приклад</i>
1 тире при відокремленому означенні	А Непереможна безборонність – твій меч єдиний і єдиний щит.
2 тире в складносурядному реченні	Б На річці, у лісі, на полі – усюди німа тиша. В Для гордої і владної душі життя і воля – на горі високої.
3 тире при однорідних членах речення	Г Я усміхнусь – і все навкруг сміється.
4 тире між підметом і присудком	Д Печаль пече – гаряча і нестримна.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.

Філософський інструмент Данила Демуцького

(1–6) На порозі Нового часу європейська цивілізація винайшла систему приладів, починаючи від мікроскопа й телескопа аж до фотографії, які тоді назвали філософськими інструментами. А в епоху формування націй Київ перетворився на столицю художньої світлини в Російській імперії. Згодом услід за фотографією з'явився кінематограф і відбулося формування київської операторської школи, одним з представників якої був Данило Демуцький.

(7–12) У кінооператорське мистецтво Демуцький увійшов дуже своєрідно: не тільки через фотографію, якою захопився ще в молодості, а й у світоглядному плані. Батько Данила Порфирій був представником українського громадівського руху, шляхтич, усе життя присвятив вивченню українського фольклору, створив сільський хор. Але рано чи пізно треба було побачити той народ не лише через народницьке малярство та не тільки на фотографії, а й за допомогою кінематографа.

(13–19) Демуцький працював з Олександром Довженком над першими лабораторними стрічками режисера: «Вася-реформатор», «Ягідка кохання». Згодом, 1929 року, з'явився «Арсенал». У цьому фільмі є геніальні епізоди. Наприклад, мчить поїзд без машиніста із солдатами Першої світової, які від великих свобод втратили орієнтацію у світі. А закінчується це цілковитою катастрофою. Цікаво, що 1985 року в голлівудському «Поїзді-втікачеві» цей епізод і наступну катастрофу повторили сценарист Акіра Куросава та режисер Андрон Кончаловський, який шанував українське поетичне кіно.

(20–31) Улітку 1929 року Демуцький із Довженком знімали «Землю». Хто тут геніальніший, стверджувати важко. Зрозуміло, що в кіно передусь режисер, а зусилля

оператора залишаються в тіні. Однак у фільмі «Земля» виникла рідкісна гармонія великого режисера й великого оператора. Пригадаймо славнозвісні кадри з героїнею, яка у відчай без одягу метається по хаті в усій своїй трагічній красі. Цей епізод є зусиллям не тільки Довженка, а й Демуцького. Для свого філософського інструмента – камери – Данило створив тут технологію особливого окуляра: те, що постає на екрані, ніби проходить крізь поетичний сон, як певна внутрішня мова. Нічого подібного до тієї дивовижної експозиції не можна пригадати у світовому мистецтві. Ці роботи вразили кінематографічну громадськість того часу і вражають зараз. Згадаймо манхетенський фільм Вуді Аллена, де герої, палко сперечаючись, виходять з кінотеатру – і раптом бачимо афішу стрічки, яка їх вразила й викликала суперечку. То була «Земля» Довженка.

(32–39) Саме після «Землі» почалася драма українського режисера, у яку він втягнув і Демуцького. Під дамокловим мечем сталінського терору вони почали знімати фільм «Іван» про індустріалізацію й технологічне приборкання Дніпра. У ньому майстерно відзнятий індустріальний пейзаж фантастично поєднаний з ліричним полотном головної річкової артерії України. Режисер Сергій Ейзенштейн уважав ці зйомки найкращою пейзажною роботою світового кіно. Після закінчення стрічки режисера й оператора вирішили фактично знищити. Довженкові вдалося «втекти» до Москви, а Демуцький не схотів покидати Україну, яка була джерелом його творчості.

(40–48) Це скінчилося катастрофою. У 1932 році оператора арештували за надуманим наклепом. Далі – висилка до Середньої Азії. Жорстокі садистські допити, а потім тюрма, страшний і трагічний досвід радянського в'язня. Розчавлений після відбування покарання, Демуцький повернувся до України, та почалася війна, і його знову відправили до Середньої Азії. У Ташкенті Данило багато зробив для становлення узбецького кіно. Найкраща його робота тих часів – «Пригоди Насреддіна». Блискуче, з гумором і в точно орієнтальному дусі він зняв фільм про походеньки відомого східного персонажа – ехидну притчу про абсолютну нібито давню владу тамтешньої тиранії. Ця стрічка стала однією з найпопулярніших у кінопрокаті тієї епохи.

(49–54) У повоєнні роки Демуцькому довелося фільмувати пропагандистський «Подвиг розвідника» режисера Бориса Барнета, де йшлося про чекістську героїку, і військово-морську стрічку Володимира Брауна «У мирні часи». Справді серйозна робота – азійські епізоди у фільмі «Тарас Шевченко» Ігоря Савченка. Майстерне подання краси тамтешніх ландшафтів і водночас пекла каторжної солдатчини. Це можна вважати і відчуттям Шевченка, і страшним досвідом самого Демуцького-в'язня.

(55–58) Помер Данило Порфирович надто рано – у перші місяці відлиги, 1954 року. Він не побачив подальших злетів українського авангардного кінематографа від Параджанова до братів Ілленків. Останні боготворили Демуцького, а для Параджанова він був операторським Богом.

(59–62) Є вкрай неоднозначні інтерпретації кінопродукції студії імені Довженка. Нам багато чого може видаватися радянським пафосом, але поганої роботи з камерою в Києві на той час не було. Оператори пам'ятали про Демуцького. Присутність його в українському та світовому кінооператорстві примушувала їх працювати щосили.

За В. Скуратівським, 640 слів

29. Філософськими інструментами названо в тексті всі перераховані далі предмети, ОКРІМ

- А мікроскопа
- Б фотоапарата
- В компаса
- Г кінокамери

30. У тексті немає мікротеми, названої в рядку
- А культурницька діяльність Порфирія Демуцького
 - Б революційні події в об'єктиві Данила Демуцького
 - В шевченківська тема у творчості Данила Демуцького
 - Г нагороди Данила Демуцького за операторську роботу
31. Антитезі «високе мистецтво / радянський пафос» відповідає в тексті протиставлення фільмів
- А «Арсенал» – «Вася-реформатор»
 - Б «Пригоди Насреддіна» – «Ягідка кохання»
 - В «Земля» – «Подвиг розвідника»
 - Г «Тарас Шевченко» – «Іван»
32. Автор звертає увагу на художні особливості фільму «Пригоди Насреддіна» (рядки 40–48), щоб
- А наголосити на універсальності операторського таланту, завдяки чому Демуцькому вдалося проявити себе й у східному стилі
 - Б продемонструвати «наднаціональність» хисту оператора, прагнення Демуцького відійти від власне української тематики
 - В відзначити інтернаціоналізм радянських кінематографістів, що дало можливість Демуцькому долучитися до узбецького кіно
 - Г показати, що Демуцький мав фільмувати картини, ідейно-тематичне спрямування яких не відповідало його вподобанням
33. Змістові тексту НЕ відповідає твердження
- А роботам Данила Демуцького властиве поєднання витонченої операторської техніки й поетичного чуття
 - Б фільми, відзняті Данилом Демуцьким, були високо оцінені майстрами світового кінематографа
 - В життєвий шлях Данила Демуцького є прикладом трагічної долі митця в часи сталінського лихоліття
 - Г Данило Демуцький був палким прибічником індустріальних і соціальних перетворень радянського часу
34. Засобом міжфразового зв'язку між передостаннім та останнім реченнями тексту (рядки 61–62) є
- А сполучник
 - Б займенник
 - В синонім
 - Г прислівник
35. З тексту можна зробити висновок, що майстри українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій і Михайло Ілленки та інші) багато чого навчилися в Данила Демуцького, тому що
- А починали знімати свої фільми під його безпосереднім керівництвом
 - Б намагалися спочатку копіювати його знахідки у своїх фільмах
 - В надихалися операторською майстерністю відзнятих ним фільмів
 - Г використовували його технологію особливого «поетичного» окуляра
36. За типом мовлення текст є
- А описом з елементами розповіді
 - Б розповіддю з елементами роздуму
 - В роздумом з елементами опису
 - Г описом з елементами роздуму

Частина 2
Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Славетну перемогу козацького війська біля Жовтих Вод («Жовтого» чи «Золотого» Броду) оспівано у творі
- А «Засвіт встали козаченьки...»
 - Б «Ой Морозе, Морозенку...»
 - В «Чи не той то Хміль...»
 - Г «Віють вітри...»
 - Д «Бондарівна»

38. Персонажів цього пам'ятника згадано в
- А «Повісті минулих літ»
(уривок про напад хозарів)
 - Б «Повісті минулих літ»
(уривок про заснування Києва)
 - В «Повісті минулих літ»
(уривок про помету княгині Ольги)
 - Г «Думі про Марусю Богуславку»
 - Д «Слові про похід Ігорів»

39. «Спіши, милий, спаси мене од лютой напасті! / За нелюбом коли буду, то мушу пропасти», – звертається до коханого головна героїня твору
- А Івана Котляревського
 - Б Тараса Шевченка
 - В Лесі Українки
 - Г Ліни Костенко
 - Д Івана Франка
40. «Як треба рятувати Україну, байдуже мені і літа, й рани. Обновиться, яко орля, юність моя. На коня, на коня! Нічого гаятись!» – заявляє герой твору
- А «Україна в огні»
 - Б «Максим Гримач»
 - В «Чорна рада»
 - Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
 - Д «Кайдашева сім'я»

41. Панас Мирний – це псевдонім
 А П. Губенка
 Б П. Рудченка
 В М. Фітільова
 Г І. Лозов'ягіна
 Д І. Тобілевича
42. Баладний сюжет має твір
 А «Камінний хрест»
 Б «Мартин Боруля»
 В «Intermezzo»
 Г «Максим Гримач»
 Д «Енеїда»
43. Життя родини Мазурів із села Семигори лягло в основу твору
 А Панаса Мирного
 Б Ольги Кобилянської
 В Григорія Квітки-Основ'яненка
 Г Івана Нечуя-Левицького
 Д Івана Карпенка-Карого
44. У творі «Intermezzo» слова *«Ми таки стрілись на ниві і мовчки стояли хвилину – я і людина. То був звичайний мужик»* є
 А експозицією
 Б зав'язкою
 В розвитком дії
 Г розв'язкою
 Д кульмінацією
45. *«Нема на світі України, / Немає другого Дніпра, / А ви претесея на чужину / Шукати доброго добра»*, – докоряє землякам
 А Пантелеймон Куліш
 Б Тарас Шевченко
 В Іван Котляревський
 Г Марко Вовчок
 Д Іван Нечуй-Левицький
46. Уривок із листа *«От і знов беруть здіймати «сізифовий камінь» догори!... Чи підійметься? Навряд – не такий то камінь!»* перегукується з образами та мотивами вірша
 А «Мені однаково»
 Б «О слово рідне! Орле скутий!..»
 В «Стилет чи стилос?»
 Г «Молюсь і вірю...»
 Д «Contra spem spero!»
47. «Переломаним» земляки прозвали
 А Омелька Кайдаша
 Б Максима Гримача
 В Івана Дідуха
 Г Мартина Борулю
 Д Степана Радченка

48. *«Клянусь тобі, веселий світе,
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя»,* –
заявляє ліричний герой вірша
- А «О панно Інно»
 - Б «Молюсь і вірю...»
 - В «Страшні слова, коли вони мовчать»
 - Г «О земле втрачена, явися!..»
 - Д «Стилет чи стилос?»
49. Ризикуючи життям, рятує артільну шаланду
- А Мусій Половець
 - Б Лаврін Запорожець
 - В Карпо Ярквий
 - Г Денис Сірко
 - Д Івоніка Федорчук
50. Щезник, мольфар, Чугайстир є персонажами твору
- А «Повість минулих літ»
 - Б «Камінний хрест»
 - В «Лісова пісня»
 - Г «Тіні забутих предків»
 - Д «Тигролови»
51. Словами: *«З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест: то йде Марія»* починається твір
- А «Зачарована Десна»
 - Б «Україна в огні»
 - В «Тіні забутих предків»
 - Г «Три зозулі з поклоном»
 - Д «Я (Романтика)»
52. *«Тобі дано і вірити й кохати.
А що мені? Які такі куші?!
Нелегко, кажуть, жити на дві хати.
А ще нелегше – жити на дві душі»,* – зізнається герой твору
- А Лесі Українки
 - Б Тараса Шевченка
 - В Василя Симоненка
 - Г Ліни Костенко
 - Д Максима Рильського
53. Остап Вишня започаткував жанр
- А фейлетону
 - Б роману в новелах
 - В роману у віршах
 - Г памфлету
 - Д усмішки

54. Зворушливий образ матері, яка проводжала сина в далеку дорогу «і рушник вишиваний на щастя дала», створив
- А Володимир Сосюра
 - Б Василь Симоненко
 - В Богдан-Ігор Антонич
 - Г Василь Стус
 - Д Андрій Малишко
55. «В пралісах Сіхоте-Аліня» відбуваються події твору
- А Івана Багряного
 - Б Ліни Костенко
 - В Олесья Гончара
 - Г Олександра Довженка
 - Д Миколи Куліша
56. На початку 1990-х років виникло літературне угруповання
- А «Молодняк»
 - Б «Ланка»
 - В «Нова дегенерація»
 - Г «Молода Муза»
 - Д «МАРС»

У завданнях 57–60 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

	<i>Назва твору</i>		<i>Назва твору</i>																																
1	«Маруся Чурай»	А	«Українське альфреско»	А	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td></td><td>А</td><td>Б</td><td>В</td><td>Г</td><td>Д</td></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>		А	Б	В	Г	Д	1						2						3						4					
	А	Б	В	Г		Д																													
1																																			
2																																			
3																																			
4																																			
2	«De libertate»	Б	«Маруся»	Б																															
3	«Чари ночі»	В	«Бджола та Шершень»	В																															
4	«Сон» («У всякого своя доля»)	Г	«Кавказ»	Г																															
		Д	«О слово рідне! Орле скутий!..»	Д																															

58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	<i>Жанр твору</i>		<i>Персонаж твору</i>																																
1	повість	А	Бондарівна	А	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td></td><td>А</td><td>Б</td><td>В</td><td>Г</td><td>Д</td></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>		А	Б	В	Г	Д	1						2						3						4					
	А	Б	В	Г		Д																													
1																																			
2																																			
3																																			
4																																			
2	роман	Б	Кирило Тур	Б																															
3	комедія	В	Марічка Гутенюк	В																															
4	поема	Г	Уля Розсоха	Г																															
		Д	Дідона	Д																															

59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

<i>Персонаж</i>		<i>Персонаж</i>							
1	Мойсей	А	Азазель		А	Б	В	Г	Д
2	Анхіз	Б	Венера	1					
3	Мартин Пушкар	В	Чіпка Вареник	2					
4	Галя Гудзь	Г	Ярема Галайда	3					
		Д	Гриць Бобренко	4					

60. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

<i>Письменник</i>		<i>Висловлювання</i>	
1	Іван Багряний	А	<i>«Охотське море. Тайга. Тундра. Звіроловство. Були там поселення давно осілих наших людей з України. Все це, сказати щиро, було мені навіть цікаво. Але згодом мене охопила страшна туга за Україною. Непереможна. Отож сів я на поїзд і рушив на захід. У Томську мене перехопила залізнична агентура НКВС»</i>
2	Олександр Довженко	Б	<i>«І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет – це людина. Насамперед. А людина – це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав...»</i>
3	Остап Вишня	В	<i>«У моєму сміхові завжди бачив народ: хорошого чоловіка, привітну жінку, дівчину веселооку, дитину, бабу з дідом... І так мені хотілося, щоб усміхнулися вони, щоб веселі вони були, радісні, хороші...»</i>
4	Валер'ян Підмогильний	Г	<i>«Я написав «Україну в огні» з огненним болем у серці і палким стражданням за Україну, що перебувала в німецьких лапах, з болючим жалем і страхом за її долю...»</i>
		Д	<i>«І коли мені частина критики закидає «хуторянську ворожість» до міста, то я собі можу закинути тільки невдячність проти села. Але занадто вже довго жили ми під стріхами, щоб лишатися романтиками їх»</i>

					А	Б	В	Г	Д
1									
2									
3									
4									

Частина 3

Власне висловлення

61. Прочитайте наведений текст.

Понад століття тому Іван Франко писав:

*«Книги – морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить».*

Багато хто переконаний, що книги відіграють важливу роль у формуванні особистості, її духовному становленні. Інші ж твердять, що сьогодні можна легко обійтися взагалі без книжок.

Чи збереглося значення книги в нашому інформаційному суспільстві?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтвердять Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть на бланку **Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.

Орієнтовний обсяг роботи – 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів екзаменатори не перевірятимуть.

Чернетка
